

Szász János (Spitzer)

(14 iulie 1927, Belgrad – 29 iulie 2006, București)

Scriitor, poet, jurnalist de limbă maghiară. Traducător

Părinții erau evrei așchenazi, tatăl, Marton Spitzer, se trăgea din Banatul sârbesc, mama din Budapesta. Marton Spitzer a fost scriitor amator. Din numeroasa familie a tatălui au dispărut aprox. 100 de membri în Holocaust. *János Szász* a fost absolvent al Liceului Israelit din Timișoara în 1946 (pe tabloul absolvenților apare sub numele Ioan Spitzer). În adolescență a făcut parte din organizația sionistă de stânga, *Hașomer Hațair*, apoi a fost cucerit de ideile comunismului. La Timișoara a pus bazele clubului ATÜDESPI, format din tineri atrași de literatură și artă. Alături de el, pe atunci cunoscut sub numele de Johnny Spitzer, făceau parte, printre alții, **Erik Adler** (jurnalist, emigrat în Israel), **Gheorghe Türkel (Turcu)**, regizor de filme documentare și artistice, **Tamás**

Deák, scriitor, jurnalist, eseist.

La 16-17 ani i-a apărut primul volum de poezii la o editură particulară. La cererea mamei, a început studii de chimie textilă, dar a abandonat și a plecat în 1947 la Cluj, unde a făcut studii de filologie. A colaborat la revista săptămânală literară "Utunk", unde a devenit secretar de redacție, apoi redactor șef adjunct. În 1957 s-a mutat la București, unde a lucrat ca redactor de rubrică la cotidianul "Előre". Între anii 1968-1977 a îndeplinit funcția de secretar al Uniunii Scriitorilor din România. A îmbrățișat realismul socialist, la care a renunțat în anii '60.

Distincții

Premiul *Joseph Pulitzer* pentru ziaristi maghiari (Budapesta, 1995); Premiul pentru întreaga operă, decernat de Asociația Ziariștilor Magiari din România (1994); Premiul Uniunii Scriitorilor din România (1979).

Publicații

A publicat 6 volume de poezii, 3 romane, nuvele și eseuri. Nu a reușit să finalizeze decât trei volume din autobiografia lui. A tradus în limba maghiară "O scrisoare pierdută" și "O noapte furtunoasă" de I.L. Caragiale și poezii de T.S. Eliot.

- *Hajnaltól alkonyig*, Temesvár, 1947
- *Anna néne*, Bukarest, 1950
- *A sorkatona éneke*, Bukarest, 1954
- *Nincsen titkom*, Bukarest, 1956
- *Szeressétek a galambokat*, Kolozsvár, 1958
- *Egy éjszaka Moszkvában*, Bukarest, 1959
- *Mindenkihez*, Bukarest, 1961
- *Elsők és utolsók*, Bukarest, 1962
- *Hat fiú és egy lány*, Bukarest, 1962
- *Szerelmes könyv*, Bukarest, 1963
- *A válasz*, Irodalmi Kiadó, Bukarest, 1964
- *Holnap havazni fog*, Ifjúsági Kiadó, Bukarest, 1964
- *Emberek vagyunk*, Ifjúsági Kiadó, Bukarest, 1968
- *Mamaia by night*, Irodalmi Kiadó, Bukarest, 1968
- *Elsők és utolsók*, Kriterion, Bukarest, 1972
- *Amerikából jöttem*, Kriterion, Bukarest, 1977

- *Felhőjáték Franeckerben: egy utazás eszmerajza*, Kriterion, Bukarest, 1980
- *Január*, Kriterion, Bukarest, 1985
- *A fennmaradás esélyei* (esszék), Gondolat, Budapest, 1986
- *Május*, Kriterion, Bukarest, 1988
- *November*, Kriterion, Bukarest, 1991
- *Vihar Franciaországban: egy régi ügy időszerűsége*, Kriterion, Bukarest, 1996
- *Napfogyatkozás*, Mentor, 2001
- *Az utolsó oldal* (naplójegyzetek, 1997-2003), Mentor, 2004

Surse

Agnes Majtenyi, *Aventura de-o viață a lui SZÁSZ JÁNOS (z.l.)*, în *Realitatea evreiască*- Nr. 286 (1086) – 7 noiembrie – 3 decembrie 2007

<http://www.romanianjewish.org/db/pdf/nr286/pagina20.pdf>

[Articolul despre Szász János în wikipedia ungară](http://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C3%A1sz_J%C3%A1nos)

[https://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C3%A1sz_J%C3%A1nos_\(%C3%ADr%C3%B3\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C3%A1sz_J%C3%A1nos_(%C3%ADr%C3%B3))

Szász János, Verse

<http://mek.oszk.hu/kiállítás/erdelyi/szaszjan.htm>

Elhunyt Szász János

<https://archivum.ujso.com/cimkek/kultura/2006/07/31/elhunyt-szasz-janos>

János Szász (Ioan Spitzer) – pe partea dreaptă, fotografia din stânga din rândul din mijloc.